

KÉT, VILÁGOSAN KÜLÖNBÖZŐ HELYRE

REGÉNYRÉSZLET

A két országot elválasztó Maros román oldalán egy nő és egy férfi a nagy-pénteki kacsavadászat után hátrahagyott csónakot kereste.

A határsávban üzemelő malmot akkor már pár éve egy Csernák nevezetű ember működtette, aki embercsempész hírében állt, mint mindenki más, aki a környéken lakott, és ez a két ember a malom irányából érkezett.

Föntről apró, el-elbújó pontoknak tűnhettek, ahogy a fölöttük összecsapó ágak látni engedték, majd újra és újra kitakarták őket.

Csernák a valóságban nem volt embercsempész, bár mindannyiuk közül ő lakott a legközelebb a szürke folyóhoz. De az emberek beszélnek.

Madártávlatból jelentéktelen, szinte ott sem lévő, alig mozgó, a táj kelékeinek tetsző elemeknek látszottak, fáknak vagy végleg dermedtségbe meredt köveknek. Igyekeztek úgy intézni, hogy ne is tűnjenek másnak a pirkadatban, ám ez nem mindig sikerült. Változó tempóban haladtak. Néha pontosan olyan sebességgel, mint a tőlük nem messze hömpölygő folyó vize, amelynek egyik rejtett öblét keresték, máskor gyorsabban. Ezért aztán olykor úgy tűnt, egy helyben álldogálnak, máskor meg örülten rohannak, mint egy fékevesztett bárka.

Rossz nyelvek azt is suttozták, Csernák évekkal ezelőtt elvált a feleségétől, de előtte bezáratta a bolondokházába, ami szintén hazugság volt.

A gyaloglásukat hol sietősre, hol komótosra fogták. Kiléptek és megtorpantak, eltérő ritmus szerint, mintha valaki figyelmeztette volna menet közben őket, hogy túl sok mindent rendeztek át menetelésük során. Hogy túl sok nyomot hagynak keresés közben, amit jobb volna eltakarítani. Hogy minél többet tartózkodnak a víz közeli csalitosban, annál menthetlenebb a helyzetük.

A környezetüket alkotó élő és élettelen formák masszája nem fogadta be őket. Bármennyire is szerették volna, hogy a különben szilárd és tüpontos tervüket és szándékukat ne lehessen könnyen kiolvasni, kudarcra voltak ítélve.

A férfi ment elől, a nő bukdácsolva követte. A férfi, ha lehet ilyes jelzővel illetni meggondolatlan, ideges jelenlétét, otthonosan mozgott, a nő kapkodva és egész lényével igyekezett, mert úgy érezte, lemaradhat.

Ha nem lehetett volna némi zavart fölfedezni a mozgásában, úgy tűnhetett volna, hogy minden, amit csináltak, a férfi szabályai szerint történt. De még így, a zavar ellenére sem volt kétséges, hogy kettejük közül inkább ő szabta meg, hogyan alkalmazkodjanak és igazodjanak az ártér hajnali állapotához, mert ő ment elől. Vagy azért haladhatott elől, mert tudta, hogyan kell alkalmazkodni és hinni a hajnali erdőnek. Hogyan kell követni a folyót, amelynek az agyagos, iszapos partjához simuló, szinte áthatolhatatlan bokrai szóltak bele leginkább, mekkora kényszerkitérőket kell tenniük az elrejtett csónak kedvéért.

A férfi szavakat ismételtetett, kimeríthetetlenül, mindig ugyanazt a hármat. Halkan, de a nő számára jól hallhatóan.

Jöjjön, erre, gyorsan!

Ötpercenként, szavakként, szünetet tartva közöttük.

Vagy néha megfordítva: gyorsan, erre, jöjjön!

De a nő nem látta, merre kéne mennie, és egy idő után megértette, nem is fontos. Azt gondolta, a férfi azért hajtogatja folyton, hogy elterelje a féltelmeiről a gondolatait. Hogy ne gondoljon arra, mi lesz, ha elkapják, vagy ha rájuk lőnek. Ha lelövik. A férfi pedig kitartóan ismételtette a szavait, mint valami sámán a varázsszavakat, mert egy ideje fogalma sem volt, hová rejthették a csónakot. A nő a férfi hátát látta, és a szavait hallotta.

Nem volt meglepő hát, hogy úgy döntött, rábízta magát a férfi hátára és az automatikusan ismételt mondatára, hogy más ne létezzen. Csak a bizalom.

És ez jól működött, mert az őket körülvevő növényekről, a terepről, az idegen, nem hozzájuk tartozó hangokról is elterelte a figyelmét. Ámította, altatta, mint orvos a betegét műtét előtt, hogy minél kevesebb bonyodalmat okozzon ébrenlétével. Ne legyen fenn, aludjon, csak bízta rá magát, engedje el a saját akaratát.

Ne forduljon vissza.

Bár a nő abban azonnal biztos volt, hogy nem találná meg a visszautat. Ha folyton csak a szavakra figyel, miképp is tudná. Sehogy. Egyébként sem vélt különbségeket felfedezni a csalitosban, kapaszkodókat, tájékozódási pontokat találni. Amikbe az agy emlékező receptorait belemélyesztethné, megmarkolhatná. A cserjék riasztóan egyformán hajladoztak előtte, a fák törzsei ugyanolyan göcsörtösöknek tűntek, a talaj pedig, ahogy elhagyták

a malmot, rögtön süppedőssé, cuppanóssá vált a cipőtálpak alatt. Nemhogy elfelejteni, megjegyezni sem bírta, hol járhatnak, mert minden egyformán összeolvadt.

Nem a csalitosban, az ártéren, hanem egy tájban haladt. Tökéletesen idegen tájban, aminek legföljebb a tankönyvek leírásaiból vagy térképek ábrái alapján tudná felmondani a jellemzőit. Semmit nem tudott beszippantani, megtapasztalni abból, amit maga körül láthatott.

Csak annyit érzékelt, hogy a férfi rendületlenül, félelmetes magabiztossággal törtetett előre a gazos, fűzbokrokkal és futószedrekkel benőtt területen, vitte magával. Résekre játszott, a növényzet áthatolható pontjait kereste. Nem kereste, gyomorból a gyenge pontokon haladt, soha máshol, és követhetetlen logikával használta a csapásokat. Vagy éppen letérni látszott róluk. Úszott a sűrűben, ahogy két karját felváltva, lendületesen használta az ágak félrehajtogatásában. Takarékosan, csak a kellő pillanatban mozdítva a kart. A nőnek a szemébe csapott az ág, végigkarmolta a szederinda, bokánál mélyebb tócsákba lépett, hiába csápolta a kezével, hiába emelgette a lábát. A férfin látszott, hogy élvezzi, ezt gondolta a nő. Hogy sehol máshol nincs otthon, csak itt. Egy pillanatig sem hitte volna el, hogy a férfi éppen nem találja a csónakot, vagy hogy nem fogja megtalálni. Időbe telik, de meg.

Jöjjön. Gyorsan. Erre.

Gyorsan. Erre. Jöjjön.

A nő másra nem gondolhatott, a férfi fölülről látja a terepet. De ő maga sokszor nemigen mert felpillantani. Félt, hogy lemarad. Amikor mégis, a szürke eget látta, ami, tudta, színében és kusza felhőiben tükörképe az őt idelent körülvevő árterületnek. Valamivel tisztább, esetleg, de azt csak nagyon magáról tudná végérvényesen megállapítani. Azt meg hogyan is, semmiképp. Csak átutazik itt lent, nincs köze a fentihez sem.

És akkor megérezte, az orrába csapott a víz ismerős szaga, ami mindenhol ugyanolyan. Iszap és hordalék, föl kavart holtágakból kisöprő rothadás szaga meg a hömpölygő víz hátán végighurcolkodó, a széllel szánkázó síkság illata. Nem megérezte, hanem inkább befogadta végre. Elfogadta, hogy itt van tőle karnyújtásnyira.

A víz szaga körbevette. Felébresztette az állapotból, amelybe a három szó mantrája fektette, és ettől alaposan megijedt, hirtelen levegőt sem kapott, fulladozott.

A férfi pedig tényleg felülről figyelt, mert centiről centire ismerte a helyet. Soha nem is látta magát másképp közlekedni az ártéren, mint ha egy

kiterített térképen mászkálna. De a csónakot rejtő öblöt így sem találta. Újra és újra behatolt, a víz széléig nyomult a sűrűn, vesszőkből, indákból nőtt bokrokon át, majd vissza, mert nem találta azt a nyomorult csónakot.

Az árterület a kanyarban különösen kiszélesedett. A folyó itt, ha kiugrott medréből, az ellenőrzése alá vonta a két kanyar könyöke közötti részt. Összecsókolta magát, ahogy két vízcsepp, ha találkozik. Összebuggyant, és befedte a hajlatot. Csak sokkal durvábban, törtetve, nem az egybeolvadás lassúságával. Pontosan úgy, ahogy a férfi mozgott. A tűként égre meredő jegenyék törzseire ilyenkor foszlányok ragadtak, az ár hozta szemét és hordalék szálai. A cserjék letérdeltek az ár súlyától, csak a fák álldogáltak bordákként a halott tájban ilyen időkben. Miután visszahúzódott, nyomában friss iszap és homok rakódott le, amit aztán a növényzet a következő áradásig igyekezett benőni.

Talán a legutóbbi nagyvíz a csónakot is magával ragadta, az öblöt pedig, amit egy öreg fűz méteresnél is szélesebb csonkja tartott, betemette hordalékkal.

A szürkén kanyargó folyó túlfelén a fás területet letakarították, és ameddig el lehetett látni, a falu határáig, felszántott és megművelt földek feküdtek a partnak. Világosbarna, puha termőföld. Csak a határzóna szigorúan megtartott ötven méter szélességű gyepűi zöldelltek, szabályosra szabott mértani alakzataikban, mindenütt máshol fiatal kukorica- vagy búzakezdemények hajladoztak. A módszeresen letakarított part füves sávja hosszan, dél felé és fölfelé, észak irányba is elkísérte a folyót a magyar oldalon.

A román oldal erdősávjait viszont senki sem takarította. Látni nem, de feltételezni lehetett az őrkunyhók posztjait, ahová egy-egy bizonytalan gyalogösvény vezetett, el-eltűnedezve a bokrok és fák között, és ezeket a férfi kerülni igyekezett. A váltások néha eltévedtek az éjszakai sötétben, és a főbb ösvények között téblábolva ideig-óráig érvényes mellékösvényeket vágtak az aljnövényzetben. Kusza, vadcsapásokkal kereszteződő labirintusrendszer alakult ki. A vízre lejáró állatokra néha lőttek is. A megugró vad vakon rohant, és új utat tört magának, pláne, ha sebet ejtettek rajta, és igyekezett a legmélyebb bozótban meghúznia magát. A szétjarkált határsáv tavasszal olykor leégett. A fekete kormú talajon a csapások, ha eleget használták őket, nem hagyták magukat visszafoglalni az égés után egy-két héttel új erőre kapó vad növényzettel szemben. Csak a legkevesebbet használt utak olvadtak bele a gyorsan, elsőként kinövő szamárkóró és széles levelű sás zöldjébe ideiglenesen. Amiket aztán a járkálás újra a földre kényszerített, és kezdődhetett minden előlről.

A férfi nem vette észre rögtön a nő rohamát. Valami egészen más járt a fejében, jelen sem lehetett, nem tudott figyelni a másokra. Pedig az elmúlt napon csak rá figyelt. A nő felbukkanása és a kérése évekkal korábbi érzéseket földelt ki belőle, föl a felszínre, és ez őt magát is kihozta a mélyből. Lapátonként, vagy talán röggökként, mindegy, de ki. Tíz körömmel, leginkább. A nő nem lehetett több negyvennél, ő pedig ötvenkettő múlt. Úgy hallotta, nők ritkábban jönnek, szinte soha. A férfiak vállalták a szökést a családból, később pedig családegyesítést kértek, ha sikerült. A molnár, ha éjszakánként lövések dördültek, nem csodálkozott. Az ártéri erdőben bízni ostobaság, megtévesztő, a folyó pedig kiszámíthatatlanul gonosz. A posztok nyomorúságosak, benne a katonák fiatalok és zöldfülűek.

Mindenre lőnek, ami mozog.

De ez a nő úgy állított be hozzá, mint aki egyenesen őt keresi. Valaki őt ajánlotta, ezt hallotta ki a kérése mögül, és ezen kezdetben megrémült, azután pedig ösztönszerűen védekezni kezdett. Elküldte a nőt.

Csakhogy az nem tágitott, azt mondta, már nincs hová mennie, ha visszamenne a munkahelyére, ott már várnák, mert nem először próbált meg átszökni. És engedélye sem volt, hogy huszonnégy óránál tovább ne mutatkozhasson a kijelölt munkahelyén.

Amíg beszélt, a nyakát simogatta. A bőre kivörösödött az állandó dörzsöléstől, az ujjá nyoma ott maradt a hajlatokon. Vigyen át, mondta a férfinak, és a nyakát dörzsölte. Pénzt ígért.

– Nincs szüksége pénzre? – kérdezte. – Ékszereket nem adhatok, mert azoknak én is hasznát látom, de ha inkább ékszerek, akkor azt – mondta.

Csernák egyedül élt a malomban. Az épület mögé vezetett vizesárok után az ártéri erdő kezdődött. Úgy öt-hatszáz méterrel odébb a Maros. Közelebb állt az épület az országhatárhoz, mint a faluhoz. A régi malomkerék megroggyanva süppedt bele az árokba. Látni lehetett a faluból húzott villanyvezeték kígyóvonalát. Már rég elektromos motorral őröltek. Ha volt éppen áram.

Időnként hajtani hívták, kalauzkodni az ártéren. Evezni.

– Vigyen át – mondta a nő egyszerűen.

A felesége illatát érezte meg a nőn, a pár évvel ezelőttit, amikor még együtt voltak, és ettől szédülni kezdett.

A férfi havi két alkalommal találkozgatott egy tanítónővel Aradon. Havonta kétszer vitte föl a bevételt, és ilyenkor Rodica kisasszonnyal híg kávét ittak a tömbházlakás szűk konyhájában. A kisszobában ölelkeztek, a padlóra terített birkabőrön. Utána megfürdött, két órán át ült cigarettáz-

va a kádban, ha volt meleg víz. Ha nem folyt a csapból, a kisasszony gondoskodott róla, és a palackos gázzal üzemelő tűzhelyen melegítette fel a salétromos kútvizet, amit a férfi cipelt föl előzőleg a közeli parkból, egy nyilvános vécé csapjából. Téli, ha fűtésszünet volt, nagykabátban csinálták, csak az altestük érjen össze. Gyorsan végeztek.

Általában a tanítónő után látogatta meg a feleségét az intézetben. Levetkőztette, és langyos szappanos vízbe mártogatott ronggyal tetőtől talpig végigmosta. Elfáradt, mire végzett. A nő izzadság- és hűgyszagú ágyneműjének csípős szaga átragadt az ő bőrére is.

Valójában a felesége után kellett volna megfürdenie, hogy levetkezze magáról a szagát, de azt nem bocsájtotta volna meg magának.

Idegen nő illatával nem akart hazamenni.

Nem mintha a felesége szaga nem lett volna messzi földről, túlvilágról érkező, sosem ismert bűz. Átszivárgott, a nő pórusain átfolyva itatta át, húzta át a rothadás bűze az e világra magát. Vagy mindig is itt volt, és az élet szaga elnyomta, egy ideig ellenszélben tartotta, árnyékban, míg végleg át nem költözött az árnyakhoz, ahová tartozni igyekezett utolsó éveiben.

Rodica kisasszony nyákjával az ölén kellett volna hazamennie, a pinája illatával, de nem merte. Akkor talán Rodicát is vitte volna.

Az sem kizárt, hogy a csónakot máshová kötötték ki. A megyei pártbizottság választmányi tagjai a víz hátáról lövöldöztek a part mentén fészkelő vízimadarakra, kacsákra, szalonkákra és ludakra nagypénteken. Berúgtak, és máshová kötötték ki. Rosszul rögzítették, a víz elvitte. Vagy csak simán áteveztek a túlsó partra. Akárhogy is történt, a csónakot nem találta. Az sem kizárt, hogy a legutóbbi vadászat óta, amire a férfit is elhívták evezni, szervezhettek egy újabbat, amiről neki nem szóltak.

A nő körül az ártérben az összes levegő elfogyott. Tágra meredt szemmel, csodálkozva nézte, miért nem juthat az ő tüdeje oxigénhez, míg végül tényleg fulladozni nem kezdett, és akkor a csodálkozását torokból jövő hörgés váltotta fel. Azt sem értette, a férfi minek nem áll meg, miért nem fordul vissza, és hoz neki levegőt.

A bors és a szantálfa párosítását a felesége ötlötte ki. Az alapanyagot a párt szerezte be a kérései alapján, hogy aztán a felsőbb köröknek a nyugati világ parfümjéhez hasonló illatosítószereket kísérletezzen ki belőle.

A szantál illatfixátor, megköti a vele társított aromákat, és tartósítja őket, magyarázta a felesége izgatottan. A férje kajánul arra gondolt, az ország sincs másképp: valami külföldről hozott maszlaggal tartósítanak valami nagyon sajátost, hazait.

A felesége a bőrén lopta haza az illatot a férjének, mert a gyárban joga volt kipróbálni, magán kísérletezni. De mire későn beesett az ajtón a zsúfolt buszozás után, az izzadság is társult a lekötött illatokhoz, amiktől a férjének állandósuló, fáradhatatlan erekciója támadt.

Állt a fasza, ha akarta, ha nem.

A verejtékmirigyek igencsak híg, kissé savas folyadékot termelnek, amely főleg nátrium-kloridot, kálium-kloridot, tejsavat és karbamidot tartalmaz, magyarázott a felesége. A férfi ezt a részét nem értette, azt viszont rögtön tudta, hogy a szantál és a bors semmit sem ért a felesége kipárolgása nélkül, a bőrére rakódó izzadság nélkül, és ezt meg is mondta neki két közösülés között. Szombat estétől hétfő reggelig ágyban feküdtek. Vagy ha ott nem, mindenhol máshol csinálták. A lakásban, az udvaron, az erdőben, míg a felesége el nem hitte maga is, hogy az izzadság nélkül a kikevert parfümje nem az igazi. Valójában semmilyen, átlagos.

– Szerinted ezt hogy fogom beadni a belügyminiszter feleségének? – kérdezte a férjétől a felesége, és hangos röhögésbe törtek ki. Egy kis izzadság, elvtársnő, egy kis izzadságot, ha kérhetem.

Nevettek, és arra jutottak, hogy nem lesz baj, mert mindenki izzad, ha akarja, ha nem. Van, aki jobban, mások kevésbé, de izzadnak. A belügyminiszter felesége sem lehet kivétel.

Amikor a nő beállított, hogy a férfi szöktetné át a határon, tudta, hogy nem fog nemet mondani neki, mert a hóna alatt borsba és szantálba izzadt foltokat vett észre.

Akkor a nő egy kegyvesztett párthatalmasság felesége vagy kényelmetlenné vált kurvája volna, próbálta a férfi megőrizni a józan eszét mondatokkal, amik a felszínen tarthatnák. De ettől még szédült, és a gyomra járni kezdett. Fojtogatni kezdte az elmúlt évek húgyszaga.

– Rendben – mondta a nőnek –, átviszem.

A nő sírni kezdett, aztán hálálkodni, a kezét csókolta, zokogott. Ő pedig remegő térdekkel hagyta, hogy a nőből áradó szag lerombolja az elmúlt éveket. Lassan merevedése támadt. Most valami mást is érzett, a mosdatlanság szagába belevegyülő szantált és borsot, és legszívesebben azonnal közölte volna valakivel, hogy ez így még erőteljesebb, bódítóbb és szerencsésebb együttállás. Félni kezdett. Mert milyen parfüm lehet az, aminek elengedhetetlen kelléke a szenny, a mocsok. Megrémült attól, hogy ebben az országban nem is lehet másképp felfedezni dolgokat, csak úgy, ha a tisztatlanságot is hozzá társítjuk, vagy számítunk rá kiegészítésül. Odaragad bármihez, a szantálhoz is, ami leköti. Ennél nagyobb közhelyet nem tudott

volna kitalálni, de hogy éppen a parfüm kapcsán jusson eszébe, attól nevet-hetnékje támadt. Elárulta a feleségét, mert azt a kevés kémiai tudását helyettesítette be olcsó moralizálásra, amit a felesége hagyott rá. És azt is megértette, hogy ez egyben azt jelenti, hogy sosem szerette igazán a feleséget. Érezte, hogy ezt el kellene mondania valakinek, halkan vagy hangosan, mindegy, csak el. De nem volt ott senki a nőn kívül, neki pedig miképp, lehetetlen. Így hát amilyen gyorsan csak tudott, igyekezett kívül kerülni a körön, tisztes távolságba a nőtől, ahol biztosan tudta, az illat már nem kísértheti. A gondolatától azonban nem szabadulhatott, azt kívül ráncigálta magával a körön, vitte, cipelte, és még inkább félni kezdett. Hogy is gondolhatta volna másképp, maga sem tudta.

Az ártéri erdőben is úgy alakította, hogy kívül essen rajta, amennyire lehet, mert még hitt benne, hogy maga mögé tudja utasítani. Vagy ha nem is sikerült, mert a nő kitartóan követte, igyekezett fenntartani a menekülést, a kifelé tartást, a nő köré vont mező elhagyásán dolgozott. Jöjjön, gyorsan, erre, hajtogatta, és közben fuldoklott az illatban, olyan erősen fojtogatta, hogy látszólag számolatlanul, logika nélkül váltogatta az ösvényeket, és csak az ösztönére hagyatkozva ment, futott az élet elől. Tévelygett. De nem ott és akkor, hanem korábban, mind ez idáig, az eltelt években, erre jött rá.

Párhuzamosan a nagy folyóval, a nő illata és a víz roppant ereje közé szorítva.

Ami egyben azt is jelentette, hogy világossá vált előtte, hogy amit a nő az ő magabiztosságának gondolt, azt legkevésbé sem a csapások és ösvények pontos ismerete határozta meg, hanem a menekülés. A kétségbeesett menekülésre volt válasz a zsigeri egérutak tudása, a csónak elszánt, vak keresése. A gyors választások, a váratlan bekúszások a bokrok mélyére és az ösztönös kanyarok szervezőereje a szabadulás vágya lett. Olyan elemi erővel hasított belé a felismerés, a menekülésre építhető jövő képe, hogy alig vette észre, hogy egészen kívül futott a nő bűvkörén. Valójában ismerős volt számára az egyedüllét érzése, nagyon is. Azon csodálkozott inkább, hogy az elmúlt huszonnégy óra elég hozzá, hogy megfeledkezzen, milyen egyedül lenni. Hogy nem jó.

És akkor egyszer csak túlfutott, nem érezte a szagot. A szantál, a bors meg a mosdatlanság együttesét. Csak a folyó nehéz szaga vette körül. Meg a víz zúgása, a halk, ágakat roppantó folyása.

Megfordult.

A nő a földön fetrengve kapkodott levegő után.

A csónakot is ugyanabban a pillanatban vette észre.

A nő látta maga felé futni a férfit, látta ledobni kabátját, és az első gondolata az volt, hogy most meg fogják erőszakolni. Vergődni, kapálózni kezdett, ami nagyon gyorsan még több erőt szívott el a maradékból. De a férfi csak a feje alá tette a kabátját, az oldalára fordította. A nő úgy hitte, a férfi epilepsziára gyanakodott, jogosan. A levegőtlenység tovább fojtogatta, bár néha úgy érezte, minden ötödik próbálkozása, hogy levegőt vegyen, csakugyan a tüdejébe présel most már némi oxigént. Az, hogy a férfi epilepsziásnak gondolta, kizökkentette a pánikrohamból. Kívülről látta magát, és lassan meggyőződött róla, hogy rengeteg oxigén van körülötte, csak meg kellene nyugodnia, és elvennie a maga számára. Miközben ezt gondolta, már úton volt a nyugalom felé. Felülről mást is látott, nem csak magukat. Látta, hogy a férfi megpróbálja kitépni a fogai közül, a szájából a nyelvét, amit ő a felismerés hatására valóban a szájpadlásához vagy hátrébb szorított. Hadd higgye a férfi, hogy ő most lenyelte. Segíteni akart magán, és a férfi tévedése volt az egyetlen eszköze. A téves tünetfelismerés hozta föl-felé, a felszínre, ahol tiszta és friss oxigén várta. Az oxigén megnyugtat, el-lazít, és ő erre vágyott. Túl lenni rajta.

De föntől még valami mást is látott. Nemcsak magukat, hanem két határőrt. Furcsának tűnt számára, hogy annak ellenére, hogy nyilvánvalóan a földön feküdt, és önmaguk kívülről, távolról való szemlélése a maga megnyugtatósára emelt, érzécsaló módszer, mégis látja a katonákat. Szólni szeretett volna, kiáltani a férfinak, hogy jönnék, ám a roham még mindig nem engedte. Két kézzel kapaszkodott a férfiba, belevájt a körmeivel, hátha észreveszi, amit ő már tud, hogy elvesztek, ha tovább húzzák az időt. Miképp lehetséges, hogy a férfi nem vette észre őket. Félt, de nem tudta eldönteni, a félelme egy tőről fakad-e a korábbival. Csak annyit tudott, hogy ez már az oxigénhez köthető. A félelem hatására, mint valamiféle kémiai reakcióban, látja közeledni a határőröket.

Tudta, hogy a roham a végéhez közeledik. Érezte, hogy a gyors levegő után kapkodás végre eredménnyel jár. Izzadtan, csatakosan nézett a férfira, aki a fejét tartotta. A mellkasa fel-alá járt. Föl szeretett volna állni, és végre elfutni, elrohanni a közeledő baj elől. Belekapaszkodott a férfiba, és megpróbálta felhúzni magát. A férfi csillapítani akarta, maradjon lent, de ő erős-ködött. Végül föltérdelt.

A két katona, akik elkapták, valóban megpróbálták megerőszakolni, és amikor ellenállt, fojtogatni kezdték.

Gyorsan, mondta a férfinak. Legalábbis azt gondolta, hogy kimondta, mert még nem tudott beszélni. Csak lihegett, és a lihegésbe próbálta belegyömöszölni a néhány hangból álló figyelmeztetést.

Ahogy a katona igyekezett belé gyömöszölni a farkát, miközben a másik lefogta.

Jöjjön.

Erre.

Ezt végül ki tudta mondani, az *e* hang könnyen belevegyíthető a levegőtől való gyors szabadulásba. A tüdőből kiáramló levegőt alig kell alakítani, csak a száját kell széthúzni. A mimikából látszik. Azonkívül a karjánál fogva rángatta a férfit.

Menniük kell, hát hogy nem érti?

Az mindegy, hogy egy tíz hónappal korábbi emlék telepedett rá, vetítette ki a veszélyt, hogy jönnek értük. Attól még valósnak érezte. Ha nem volna túl a rohamon, akkor most lenne rosszul a feltoluló emléktől. De már túl volt rajta, és bármelyik pillanatban megszólalhatott végre, érthetően, világosan.

A sűrűből ki akart érní a tisztásra.

A férfi azonban nem hagyta szóhoz jutni. A vizeskulacsával kínálta, mindenáron azt akarta, hogy igyon. Kérdéseket zúdított rá, válogatás nélkül, tudni akarta, mi történt, és hogy jobban van-e. Kérdezett, de a választ nem várta meg, mert úgy ítélte, arra még nem képes a nő. Ha ez a nő itt meghal neki, az katasztrófa volna. Mintegy magához térítette az örültségből, amibe olyan könnyedén hagyta magát belekormányozni. Észhez tért a parfüm bódulatából. Élesebben látta magát, kilépett a párából, ami körülvette.

Jöjjön, visszamegyünk, mondta ki. A nő rémült tekintettel nézett rá.

Hogy hiába igyekeztek mindketten egyszerre kifelé a sűrűből, két világosan különböző helyre bukkantak.

– Gyerünk, mondta sokkal keményebben a férfi. Szánalmasnak látta a helyzetet. A nő a földön térdelt, majdnem meghalt, ezt gondolta, ő pedig éppen abban akart neki segíteni, hogy átszökjön Magyarországra.

– Gyorsan, mondta, és felemelte a nőt. Elege lett belőle. Megragadta a karját, és elindult. Vonszolta magával, szinte. A nő tiltakozott, ütötte, csápolta a férfit, ahol érte. Nem akart visszafordulni.

Karnyújtásnyira lebegett előtte a csónak.

A férfi pedig mindennél erősebben érezte a felesége által kikevert illatot, ezért hát úgy tűnt neki, ha most visszafordítja a nőt, valamiképp a fe-

leségét menti meg, pár évvel korábban. És ez már olyannyira bonyolultnak tetszett számára, hogy amikor a katonák valóban feltűntek, és betuszkolták őket az ARO terepjárójukba, fellélegzett, mert a helyzetet végre irtó egyszerűnek és világosnak látta.

Csernák akkoriban már hat éve működtette a szervezetet malmát a hátsárvban, mikor horogra akadt. Ismeri a terepet, a vízen is jól elboldogul, maga az ideális ember, mondta neki Duca elvtárs a Szekuritáté pincéjében. És Csernák elvtárs, bár mindvégig meg akarta kérdezni, mi lett a szantálzagú nővel, végül nem kérdezett semmit, csak aláírta az orra elé tolt papírt, és ettől a pillanattól kezdve valóban embercsempésznek tudhatta magát, hivatalosan is.